

Чернов С.І.,
доктор держ. упр., проф.,
Директор Навчально-наукового інституту сталого розвитку територій
Державної екологічної академії Міндовкілля

Воротін В.Є.,
доктор держ. упр., проф.,
завідувач кафедри публічного управління
Державної екологічної академії Міндовкілля

ЗГУРТОВАНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАТЕГІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Сучасна парадигма згуртованої регіональної та місцевої політик спрямована на зміцнення громад, особливо в умовах реальної європейської інтеграції. Можливо, це дасть громадам більшу незалежність і ресурсний потенціал для забезпечення Перемоги та подальшого економічного відновлення України.

Досягти цих цілей нам допоможе дієвий економічний розвиток і оновлена регіональна та місцева політика. Сама по собі оновлена парадигма регіональної та місцевої політики не може змінити нинішню складну ситуацію, і щоб зробити наші громади сильнішими та успішнішими, нам потрібні інструменти європейської регіональної та місцевої політики згуртованості та практика європейських стратегій державотворення на всіх рівнях, які використовують умови для швидкого розвитку та зростання, зокрема після війн на їх територіях.

Відзначимо, що нові ресурси та механізми публічного управління також необхідні для посилення спроможності місцевих органів влади, які будуть займатись оновленням українських громад і територій після Перемоги над рф. Також важливе стратегічне планування (бачення) за європейськими нормами, яке може виступити основою всіх життєво важливих процесів післявоєнного розвитку держави та її територій, новим етапом процесу модернізації публічного управління, що визначить механізми та інструменти, ефективні методи та засоби, які необхідні для досягнення поставлених цілей оновлення соціально-економічного потенціалу держави та її регіонів.

Сучасні глибокі ринкові перетворення, що відбуваються в національній економіці останнім часом, супроводжуються значними інституційними змінами

в управлінській системі (механізмах і інструментах), особливо в частині стратегічного бачення європейського шляху згуртованого та сталого розвитку і подальшого вільного державного будівництва в Україні.

В цілому, умови воєнного стан формують особливу та унікальну модель публічного управління державою та регіонами в такі часи. Ця модель ще буде нами досліджена, оскільки сьогодні тільки можливо побачити перші результати військово-цивільних механізмів управління та регулювання, зокрема на рівні громад і окремих територій.

Вважаємо, що стратегічним курсом децентралізованої системи публічного управління на місцевому рівні є подальше формування розвинених ринкових відносин у національній економічній практиці з потужними регіонами та субрегіонами. У цій системі важлива особлива роль стратегічного бачення ефективного регіонального та місцевого розвитку в сучасних умовах воєнного стану та подальшого оновлення всієї системи управління та безпеки в Україні після Перемоги та проведення демократичних виборів у державі. Ці пріоритети (вектори руху) не тільки не зменшуються, а навпаки зростають і набувають нової якості та ефективності в складних умовах реальної загрози існуванню нашої держави.

Формування нових економічних і управлінських систем, інститутів у нових геостратегічних реаліях залишається необхідним у важких умовах воєнного стану в Україні. Бачення європейського майбутнього держави, ефективного та згуртованого публічного управління (державного управління та місцевого самоврядування) є не просто гаслом, а реальністю та визначальною умовою нашої Перемоги над рф.

Відзначимо, що кожна наука характеризується своїми унікальними теоретичними законами та закономірностями. Наука управління також має свої закони та закономірності, об'єктивна дія яких обмежується в умовах воєнного стану в Україні. Об'єктивні закони управління, на відміну від державних (правових) законів, що регулюють суспільні відносини, є істотними, необхідними і повторюваними загальними формами зв'язків між суб'єктом управління та керованим об'єктом, між системою управління та соціальним і господарським середовищем.

Закони управління виражають необхідність і загальність тих сторін, моментів управлінської діяльності та відносин, які історично складаються, закріплюються і відтворюються в структурі та функціях управління.

Закономірні структурно-функціональні взаємозв'язки не обов'язково діють у кризових (воєнних) ситуаціях, а реалізуються у вигляді певних тенденцій, що прориваються через безліч конкретних явищ і безпекових обставин, окремих актів поведінки і дій, які регулюються імовірнісними «правилами гри». Реалізація теоретичних законів залежить від багатьох умов (змінних), але перш за все від суб'єкта управління, його знань, умінь, особливо в таких складних умовах [1, с. 27].

На нашу думку, необхідно розрізняти поняття закону та закономірності. Закономірність – це поняття, яке відображає стан речей, що об'єктивно існує в реальному світі (закономірності взаємодії небесних тіл, хімічних речовин, соціальних спільнот, структур управління). Їх пізнання та узагальнення є основою для формулювання законів як обов'язкової складової кожної наукової теорії. Закони управління відображають найбільш суттєві, необхідні, постійні та повторювані зв'язки між елементами системи та учасниками процесів її функціонування та розвитку, що сприяє розкриттю їх сутності та внутрішнього змісту. Системи управління є відкритими, на їх стан істотний вплив мають фактори зовнішнього середовища.

Вчені в галузі публічного управління вважають, що закони та закономірності управління відображають найважливіші, необхідні, постійні та повторювані зв'язки явищ і процесів, які допомагають розкрити їх природу, сутність і внутрішній зміст. Закони та закономірності публічного управління часто розглядають як одне поняття, оскільки вони мають багато спільного: по-перше, вони мають об'єктивний характер; по-друге, вони формуються на основі розкриття зв'язків між суб'єктом і об'єктом управління, а також притаманних кожному з них внутрішніх взаємозв'язків, а також відносин із зовнішнім середовищем. На наш погляд, ці явища мають суттєві відмінності, оскільки закони діють безперервно, на відміну від закономірностей, які діють лише певний час, зокрема в умовах воєнного стану.

Згадаємо, що в сфері публічного управління виділяють такі основні закономірності, як: єдність системи управління, пропорційність суб'єкта та об'єкта управління, поєднання централізації та децентралізації, взаємозв'язок системи управління, механізмів і інструментів [2, с. 17].

І на кінець. У наукових дослідженнях публічного управління склалася парадоксальна ситуація: з 1990-х років не розглядаються співвідношення між законами та закономірностями в управлінській сфері. Це було зумовлено труднощами перехідного періоду та сьогодні умовами воєнного стану, але ми це зробимо вже після Перемоги над РФ, зокрема в контексті європейського державотворення та впровадження політики згуртованості в Україні.

Список використаних джерел:

1. Chechel, O., Bashuk, A., Tsykhovska, E., Vorotin, V., Mukovoz, V., Prodanyk, V. (2022). Reform of state regulation of production and transportation of hydrogen on the territory of European states in the context of positive practice of the EU. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 3 (13 (117)), p. 78–90. (SCOPUS). <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2022.260329>
2. Nataliia Vorotina, Oleg Koval, Valerii Vorotin, Vasyl Prodanyk, Andrii Shynkarov. (2023). Legal foundations and features of public administration in the budgetary sphere in Ukraine and abroad. *Rivista di scienze giuridiche a cura della facoltà di giurisprudenza dell'università cattolica di Milano/vp vita e pensiero* indice n. 2/2023. p. 247-262. (SCOPUS). https://doi.org/10.26350/18277942_000122